

Sajero" izbaja vsaki mesec datiran z dnevom naslednje nedelje.

Narodna velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; v Nemčijo stane za isto leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 33.

V Ptuju v nedeljo dne 18. avgusta 1907.

VIII. letnik.

Kričači.

Kako se dela za ljudstvo?

Vsak dan tisočkrat čuješ besedo „ljudstvo“ ali „narod“ in „delo za ljudstvo“, „delo za narod“ — kako se torej dela za narod, kako doseže dobrih uspehov za ljudstvo?

Vprašajte naše prvake, te največje modrince na božjem svetu? Kako za narod delati? In, v prvi vrsti se po mnenju slovenskih političnih strank dela za narod, ako je človek — slavist. Avstrija je sicer trdna, pod mogočno habsbursko krono združena skupina narodov, v kateri prebivajo Nemci, Čehi, Poljaki, Srbi, Rusini, Italijani in Slovenci. Mogočno, v zgodovinskem razvitku utemeljeno cesarstvo je to in blazna misel tiči v tem, da bi se to cesarstvo kar čez noč razkošalo na vse posameznike, ki sanjajo z odprtimi očmi o sretni prihodnosti.

To dejstvo čutijo tudi prvaki naših dni, kajti vihar gre skozi njih časopise, kadar se v njih kak nemški prenapetec „Heil Hohenstaufen“ ali pa kak italijanski študent „Evviva Italia uniteva.“ Pri drugih vidijo prvaki nemškega tega protiaustrijskega šumenja, — ali ko se posteno v zrcalo pogledali, izpocznati bi mogli, da so vse prvaške stranke, narodna kakor klerikalna, v dnu svoje duše protiaustrijske. Že v 60. letih prejšnjega stoletja prvaki v svojem ponesrečenem „ilirskem gibanju“ razbiti zgodovinske kronovine in razsuti njihove sanje o jugoslovanskem kraljevstvu. Vkljub temu, da je to gibanje splavalo po morju, ostala je misel, ki jo danes vedno ponavljajo in trobijo pohlevnemu ljudstvu v uho.

Propečena „narodna stranka“ je v svojih programskih izjavah, da hoče združenje z drugimi jugoslovanskimi neavstrijskimi narodi. Klerikalna stranka pa je poslala v državni zbornici dr. Kreka v letu 1906 in Krek je istotako izjavil, da je končni cilj teh prvaških strank združenje z neavstrijskimi narodi, torej razrušenje Avstrije. To je panslavistična ideja, v kateri svarimo vedno, ker čutimo, da nevarnost. Mi ne slikamo vraga na zid in ne tudi v resnici ne bojimo, da bi kaplan Konec ali orglar Grafenauer postavil barikade in da bi revolucionarno pesen proti Avstriji. Ali misel na vse prvaške politike je taka! In zdaj si predstavljamo neumnost, ki tiči v tem panslavističnem hujskanju. Ako vprašaš Bošnjaka, povedal ti bo, da je zdaj v Bozni in Hercegovini tisočkrat bolje, odkar je napravilo avstrijsko orožje red. Mi pa naj bi se združili s srbskimi Srbi, ki umorijo kar čez noč svojega kmetiča in ki nam škodujejo i na gospodarskem vidu? Mi naj bi se združili z Balkanom, na katerem imajo roparji in pol divji morilci prvo mesto? Ne, tako poneumjeno se ni naše ljudstvo.

Sicer pa — da to ponavljamo — ni neumnost ravno tako velika. Lepo se da deklarirati Prešerna, češ „največ sveta otrokom naših slavov“, — ali v praksi so ti političarji nekoliko ponižni. Ni čudno, — v Halozah je dr. Ploj lahko strastni, protiaustrijski panjurist; na Dunaju pa je vendar c. k. hofrat.

Kako sploh je postal hofrat? Kako so si zidali gotovi prvaški hofrati svoje graščine? Kako so dobivali gotovi prvaški profesorji lepe plače, brez da bi cela leta enkrat svojo službo opravljali? „Za denar ti dušo svojo prodam“, si mislijo gotovi ljudje. Na eni strani kažejo pest, na drugi strani prijazno, priliznjeno lice in tako stopajo po politični lestvici navzgor...

Kričači so to! Brezvestni kričači so in — Nemci bi bili že vsi požrti, ko bi se kdo njih groženj bal, svet bi se gibal narobe, ko bi svoje obljube držali, v Dravi bi teklo mleko in Pahorsko gorovje bi bilo iz sladkorja, ko bi bila njih govornica resnična...

Kako pa se dela resnično za ljudstvo? Pogledajte na Norveško: tam so pripravili dijake do tega, da opravljajo v počitnicah kmetška dela; fantje se ne sramujejo, obleči kmetško suknjo in kmetijstvo je tam zdravo. Pogledajte Dansko: kmet je tam bogat, ko so vlada in ljudski zastopniki prave postavne uresničili... Pa niti tako daleč ni treba iti: Pogledajte gornje Štajerce in Korošce, ki imajo po 100 do 150 glav živine v hlevu! In pogledjte končno v začetke pametnega gospodarstva našega doma. Izborno gospodarstvo našega Orniga, v delu za ljudstvo osivelega našega Wratschka, našega Drogeniga in vse druge. Tu ni kričanja, besedičenja in bahatega navdušenja, — to je le sveto, neumorno navdušenje, da je delo vir življenja in da je domača gruda sveta in čista, do katerega naj čutimo hrepenenje kakor otrok do svoje matere...

Tako je ljudstvo v položaju, da si samo izvoli voditelja. Na eni strani kričači, bahati in prevzetni, ki ti pojejo pesen o majki Slaviji in ti učiijo sovraštva do Avstrije, ki le vpijejo, ne storijo pa ničesar, ki so podobni piškavemu orehu, — na drugi strani pa delavci, ki trpijo molčeč, ker dobro vedo, da bode vstvarilo napredno delo našim potomcem boljše bodočnost...

Politični pregled.

Delavsko varstvo. V trgovinskem ministerstvu se izdelujejo postavnici načrti, ki se bodo potem zbornici predložili. Prvi načrt se tiče prepovedi nočnega obrtnega dela žensk. Drugi se tiče ureditve porabe belega fosforja; izdelovanje užigalic iz belega fosforja bode postalo koncesionirana obrt. Nadalje se hoče urediti delavski čas pomožnih delavcev v trgovstvu, zapiranje prodajalnih ter nedeljski počitek za konzume.

Sodba katoliškega duhovnika. Poslanec pater Zahradnik je imel pred kratkim shod, na katerem je protestiral odločno proti klerikalnemu časopisju na Češkem. Rekel je tudi: „Mi protestujemo proti surovi pisavi v klerikalnih listih. Klerikalnemu časopisju naj se prepove, zlorabljati katoliško ime. Ako se bode i nadalje na ta način delovalo, nastal bode proti katoliški stvari upor, o katerem nimajo višji cerkveni činitelji niti pojma. Katoliško ljudstvo se goni v roke upora in sovraštva proti katoliški cerkvi. Prišlo bode do brataške vojne med katoliškim ljudstvom...“ Tako je govoril češki katoliški duhovnik o čeških klerikalcih. Ko bi mož čital

slovenske klerikalne časopise, prišel bi še do vse drugih zaključkov!

Zvišanje kontingenta pri vojni mornarici. Število rekrutov pri vojni mornarici se je zvišalo za 4000 mož, od katerih pade 2680 na Avstrijo in 1320 na Ogrsko. Ker je pri mornarici 4 letna vojaška služba, znaša številčno stanje mornarice 16.000 mož. Potrebne rekrute dobi mornarica od armade in sicer na troške infanterije. Koncem tega leta stopi tretja vojna ladija nadvojvodnega razreda v službo; to je ladja „Ferdinand Max“, ki bode imela 700 mož posadke. K temu pridejo še potrebščine za torpede. Z ozirom na težko službo mornarjev se je hrano zboljšalo.

Dopisi.

Sv. Tomaž pri Ormužu. Pusti mi, dragi „Stajerc“ nekoliko prostora v tvojem cenjenem listu, da ti nazanim naše razmere. Pri nas je tako pobožno ljudstvo, da bi noč in dan tičalo v cerkvi. Tako zagrižene fare pa tudi ne najdeš proti „Stajercu“, kak je naša. Ako naš debant govori v nedeljo o takih naprednih časnikih, kakor si ti „Stajerc“, potem si celi teden ljudje govorijo: ja to so svete, resnične besede, kar izstijajo naš častiti gospod dekan. Ja, le ubogajmo jih! — Ako bi naš dekan Caf rekel v nedeljo na prižnici: ta teden pridite vsak dan k cerkvi, bomo prosili Boga da ne bode „Stajerc več izhajal, ubogali ga bi in vse bi prišlo, staro in mlado, da se le ne bi Cafu zamerilo. Ako bi pa zapovedal, pridite ta teden da si pogovorimo katerega poslanca bomo volili, privrelo bi vse, še krave bi seboj prignali. Nekaj bom ti na uho zasepetal ljubi Stajerc, kako se je naš mogočni Caf šmajhal okoli hofrata Ploja, ko je ta pred državnozbornskimi volitvami imel pri nas shod Skakal je okoli njega poln veselja, spremljal ga iz farofa kakor ženin svojo nevesto, ko greta od poroke. Spominjal se je prav jedrnato po nemško, da ga mi ne bi razumeli. Na drugi strani pa mu je vse zoprno kaj je nemškega duha, le častnik „Kikiriki“ ne. Zdjaj pa, ko mu je hofrat Ploj hrbet obrnil, hodi žalosten, poparjen ko vrag mimo kapele. Tako, ljubi Caf, je na tem svetu; na drugim pa ne znam jaz, ne ti, kako bode z nami. Res pobožni farmani smo! Pri vsakem cerkvenem žeganju se stepemo; tudi naše tercijalke so pobožne, rodijo pridno in postajajo iz „marijinih hčerk“ mamike. Imamo še druga razna društva. Najbolj društva veselice, dobro bi tudi bilo ako bi ustanovili društvo vešenikov; kaj ne, Caf? — Ni še dolgo, da se je obesil posestnik Veselko iz Koračic, miuoli teden se je posestnik, klerikalec in dekanov prijatelj Joža Brumen iz Klučarovec obesil. Pobožni farani pravijo, saj tega ni sam rad naredil to je bil le namerek, ker je vso svoje življenje pasko imel. Bodi Bog usmiljen sodnik njegovi neumirajoči duši, svojo milostivo roko pa naj stegne nad njegove nedolžne otroke! Ako bode še dalje tako, moramo napraviti eno pokopališče za klerikalne vešnike. Za kakih par let bodejo same babe v naši fari. Zdjaj pa moram nehat pisati, ker vidim skoz okno da grejo naš častiti gosp.